

Közérdek és emberi kapcsolatok

A szabálysértések tapasztalatai a II. kerületben

Milyen szabálysértésekkel foglalkozik a tanács? Nőtt-e a szabálysértések száma? Hogyan hat az emberek egymás közötti kapcsolatára egy-egy eljárás lefolytatása? Tulajdonképpen mi a társadalmi haszna a tanács ilyen irányú tevékenységének?

840 feljelentés

Ezekről a kérdésekről beszélgettünk Gálgyózy Dezőné dr.-ral, a szegedi II. kerületi tanács szabálysértési előadóival és dr. Czifranics Józseffel, az igazgatási osztály vezetőjével. Kicsit meglepő a nagy szám, hogy tavaly 840 feljelentéssel foglalkoztak, ennyi ügyben kellett vizsgálatot tartaniuk, körültekintő alapossgággal „ítéltet” mondaniuk. Aztán megmagyarázták, hogy a sok eset csak látszólag sok, s nagy több, mint az előző években, azt jelenti: a bizalom növekedésével egyenes arányban mind többen fordulnak ügyes-tajos dolgaikkal a tanácshoz.

— Az úgynevezett „ítélet” is a legtöbb esetben a meggyőzésben jut kifejezésre, nem bírságot, hanem a szembenélők kölcsönös meggyőzését tartalmazza. Az ilyen eseteket tartjuk munkánk legsikerültebb eredményeinek — mondja az asszony, akiről kevesen gondolnák, milyen szenvedélyesen kutatja az igazságot bizonyult ügyekben.

— A szabálysértések legkülönbözőbb formáival találkozunk. Például az utóbbi időben elszaporodtak az engedély nélküli magánépítkezések. Nyilvánvaló, hogy amikor általános városrendezési tervek vannak érvényben, ilyen önkényeskedéseket nem lehet megengedni. A rend érdekében a pénzbírság mellett az engedély nélküli épületet legtöbbször le is bontatja a tanács a tulajdonossal.

Rum, kölni, cigaretta

— Ügyintézésünkben vezető helyet foglal el a tulajdon elleni szabálysértések száma — tájékoztat az osztályvezető. — Bár itt is a meggyőzésre és az okozott kár megtérítésére fordítjuk a figyelmet, tavaly mégis 274 feljelentésből 90 esetben kellett bírságnunk.

— Milyen skálája van a bírságolási összegnek?

— Háromezer forint bírságot enged meg a törvény. Mostanában egy kétezer fo-

rintos bírságolás volt a legnagyobb. Elszaporodott a lopások száma az önkiszolgáló boltokban. Érdekes, hogy ezeket a szabálysértéseket nem ráutaltságból, életszükségletből követik el, inkább pillanatnyi meggondolatlan-ságból. Vannak azonban, akik többször esnek ebbe a bűnbe. Ilyen volt az említett példa is. Először „csak” pár forint értékű cigarettát csemt el egy nő, ekkor 200 forintra bírságotlunk. Másodszor 136 forint értékű üveg rum került a szatyorba, ezért marasztaltuk el súlyosabban.

— Előfordult, hogy idős nyugdíjas férfi kölnt lopott minden célszerűség nélkül, mások csokoládét, kávét, likőrt, tehát nem feltétlenül nélkülözhetetlen cikket tulajdonítottak el. Ilyenkor értetlenül állunk szemben az elkövetőkkel. A gyakoriság és az ismétlődés arra késztet, hogy eszentül nyilvános tárgyalásokat is tartunk a szabálysértő munkahelyén.

Csirkeketrec vagy gyermekkosci?

A társadalmi szervek és a közösség nevelő hatása pozitívabban értékelhető az emberek együttélésében, egyre kevesebb a renitenskedők, a közbotrányozók száma. Néhány érdekes példa azonban azt mutatja, van még tenni valója a szabálysértési előadónak.

— Társbérliők apró, jelentéktelen piszkálódásai, egymást bosszantó cselekedetei rontják, mérgezik a közösségi életet. Mások a házirend ellen vételenek önkényeskedéseikkel. A Párizsi körút 41 számú házban az egyik lakó csirkeketrecet helyezett el a lépcsőházi fordulóban, amely a bölcsődés gyermekek kosciainak tárolására szolgál. Szülők és a bölcsőde vezetője kifogására a csirke tulajdonos bosszúból a szőnyeget is a méltatlankodók nyakába porlatta. Beszélgetésünk során a szabálysértő elismerte tettét, mi 200 forintra bírságotlunk, s azóta rend van a házban.

Nagykés és gázcsap

— Megtörtént, hogy a hatvan éves rokkant nyugdíjas férj dührohamában össze-törtte otthon a berendezést, a

velük élő két kis unoka jelenlétében tettelegesen bántalmazta feleségét, nagykest tett a párnája alá, hogy végez az asszonnyal egy ostoba pletyka miatt. Az ugyancsak idős feleség feljelentést tett s megindult az eljárás. A tények megfelelőek a valóságnak, döntés előtt mégis éppen a feljelentő kérte az eljárás megszüntetését, s ezzel az ügy lezárult. Azóta béke van a családban. Itt a józan belátás győzött.

— Csaknem tragédiával végződött egy fiatal házaspár ellentéte. Törvényesen elváltak. A bíróság ítélete az volt, hogy a nyolc éves kislány neveléséről az anya gondoskodik, s mivel a lakást nem lehetett megosztani, a férjnek kellett elköltöznie. Hiába szerzett azonban albérleti lakást az asszony volt férjének, az nem fogadta el. Sőt egyre brutálisabban viselkedett: gyermekét és az anyát rendszeresen ütlegette, kizárta a lakásból. Dermesztő hideg éjszakákban szomszédok fogadták be őket. Végül az asszony öngyilkossági szándékkal megnyitotta a gázcsapot. Ekkor is a lakótársak mentették meg s most már a szerencsétlen anyával együtt kérték a hatóság beavatkozását. Ötszáz forintra vagy húsz napra átváltható szabadságvesztésre bírságotlunk. Több fórumon fellebbezett, végül is megkezdte szabadságvesztés büntetésének letöltését. Pár nap múlva valaki befizette a hátralévő bírságot helyette, ő szabadult s elhagyta a lakást. Azóta megnyugodott anyja és gyermeke.

— Sok-sok példa bizonyítja, hogy a mi hivatali működésünk nem hiába való, de ugyanakkor elképzelhetetlen is az emberek, a társadalom közreműködése, segítségük nélkül.

A példák pedig azt igazolják, hogy az összefogás, az egymásért érzett felelősség mindinkább terebélyesedik.

Kondorosi János

Nyolcszázezer tulipán

Mintegy nyolcszázezer tulipán virít a szegedi Új Élet Tsz. mihályteleki üzemegegyében, négy holdnyi területen. A hatalmas virágkertetet összel költöztették ide Bodomból. Jól választottak, itt hamarabb melegszik fel a talaj, egy héttel korábban jelennek meg a virágkelyhek. Ötvenhét fajtát nevelnek, köztük a legújabbakat, amelyeknek hagymáit tavaly kapták Hollandiából. Ilyenek a Holland S. Glori, a Favorite, az Oxford, az Apeldoorn és a White. Ez utóbbiaknak az a különlegessége, hogy szíromlevele csúcsba végződik s ezért lilomhoz hasonlít.

Bár a tsz.-ben kevés a munkaerő, mégis gyommentes, szépen gondozott a tulipánkert. Vágott virágot keveset értékesítenek, mert továbbbszaporításra nevelik a tulipánokat, amelyeknek hagymáit országszerte küldik.

Költők — színek — korok

A KISZ irodalmi színpadának új műsora

Az ugyanazon témát fel dolgozó irodalmi és képzőművészeti alkotások egyidejű megjelenítése tulajdonképpen nem „spanyolviassz”, amit most kell feltalálni, mégis valahogy ennek az újrafeltalálásnak örömeivel hatott a KISZ Szeged városi bizottsága irodalmi színpadának új műsora. Mert kétségtelen tény, egy festmény bemutatása is szuggesztívebb erejű, ha látása közben a belőle fakadó poézis, az általa ihletett költő vall személyes élményéről, de talán ennél is többet nyer maga a költemény, ami sokszor az élőszavas előadásban nem jut el úgy a közönséghez, mint egy rajzolt vagy festett műre.

Ebből a helyes elképzelésből fakadt a *Költők — színek — korok* című összeállítás, amelynek kedden este volt a

Nagy részvétellel kísérték utolsó útjára tegnap a 63 éves korában elhunyt dr. Jancsó Miklós kétszeres Kossuth-díjas egyetemi tanárt, akadémikust. Az elhunytat a szegedi egyetem Dugonics téri központi épületének előcsarnokában búcsúztatták. A végső búcsúztatón a családtagokon és a hozzátartozókon kívül megjelentek a Szegedi Orvostudományi Egyetem és a József Attila Tudományegyetem vezető professzorai, az Egészségügyi Minisztérium és a társegyetemek képviselői, az elhunyt barátai, munkatársai, tisztelői és tanítványai. Részt vett a szegedi színpad Arvai József, a városi tanács vb elnökhelyettese és Szabó László, a városi pártbizottság munkatársa.

A ravatalnál a Szegedi Orvostudományi Egyetem nevében dr. Tóth Károly egyetemi tanár, rektor búcsúzott az elhunytól. Az Egészségügyi Minisztérium képviselőjében dr. Lukács Jenő osz-

tályvezető méltatta Jancsó Miklós kimagasló érdemeit. A Magyar Tudományos Akadémia képviselőjében dr. Gömöri Pál budapesti egyetemi tanár mondott beszédet. Dr. Julez Miklós Kossuth-díjas egyetemi tanár a Szegedi Orvostudományi Egyetem pártbizottságának nevében búcsúzott a világhírű kutatótól. A társegyetemek, a budapesti, a pécsi és a debreceni orvostudományi egyetem képviselőjében dr. Sós József budapesti egyetemi tanár mondott beszédet.

Az elhunytat a belvárosi temetőben a városi tanács által adományozott díszsírhelyen helyezték örök nyugalomra. A sírnál az egyetem általános orvosi kara nevében dr. Szontágh Ferenc egyetemi tanár, dékán, a közvetlen munkatársak nevében dr. Kovács Tibor egyetemi docens, az ifjúság nevében Annus János egyetemi hallgató és a ghanai Emanuel Tettesh mondott búcsútatót.

bemutatója a Kamaraszínházban. A szépirodalom és képzőművészet mellé még bekapcsolódott a zene is, bár nem mindenütt indokolt módon, de mindenesetre jó kiégyesítőként, hiszen a modern irodalmi színpadok perspektívája mindenképpen a társművészetek szélesebb körű kapcsolásában rejlik. Sajnos az elhangzott műsor — bizonyos előre látott technikai hibák miatt — célját valójában nem tudta teljesen elérni. Több olyan vetített kép is megjelent a vásznon, amiről nemigen lehetett eldönteni, mit is ábrázol. Segítségül ott volt ugyan az előadás előtt sokszorosított műsorlap — s ez ismét nagyon szerencsés gondolat volt —, de a sötét nézőtérben erre csak a legkritikáiban tudott támaszkodni a sokszor tájékozatlan

néző. A néhány rövidebb legergetű vers megszólaltatása is zavaróan hatott, mert mire a filmvászonon először homályosan megjelenő képet kitisztították, s a látvány maga szépségében kibontakozhatott volna, már vége is volt a szavalatnak, s jött a következő műsorszám.

Félreértés ne essék: a fenti hibákat nem bántó szándékkal mondjuk el, hiszen ismerjük ennek a fiatalokból álló, zömében tehetséges társaságnak ambiciózus törekvéseit, de talán nagyobb körültekintéssel kellene hozzányúlani egy ilyen kitűnő lehetőség megkomponálásához. Ami pedig jó volt: elősorban néhány kiemelkedő versmondás, s jól kivetített színes reprodukció. Olyan, mint például Appollinaire Emlékszel Rousseau-já Adók Gizzella előadásában, József Attila Anyám című verse (Picasso Vasalónőjének megjelenítése mellett) Bodor Anikó tolmácsolásában és Juhász Gyula Gioconda-jának megszólaltatása (Leonardo da Vinci Mona Lisa-jával) a kitűnő Dubecz György interpretálásában. Jó volt a kísérőzene is — Jó Éte munkája, — az elhangzott zenei betéttanyag Kökendi József és Kerek Ferenc előadásában, s technikai hibái ellenére az összeállítás és rendezési gondolat — Szilágyi János színpadvezető ötlete.

A műsor a hibák korrigálásával komoly érdeklődésre tarthat számot.

Dér Endre

Nikolényi István

Fogókban a deviza

A falitérképen piros nyilak jelzik az „exportmenetrendet” a Képzőművészeti Szegedi Gyáregységének irodájában. Brazília és az Egyesült Arab Köztársaság, a Szovjetunió és India éppúgy végpontja egy-egy nyilnak, mint a skandináv államok és Belgium, vagy Francia- és Görögország. Jelenleg már a termelés 55 százalékát jelenti az üzemből a kivétel.

Most mégis azt kérdezik maguktól, s a külkereskedelemtől a képzőművészgyáriak; lehet-e százezerrel több? Ennyivel akarnak többet termelni az úgynevezett egyetemes fogóból, amely keresett cikk a külföldi piacokon. Önbizalmuk is lehet a többletállásához, hiszen már az első negyedévet jelentős túlteljesítéssel zárták; ez a 600 ezer forint jó alap most a kétfélmillióra tervezett exportnöveléshez.

A képzőművészgyár műszaki dolgozói nagy ambícióval törekednek új gyártmányok előállítására. Nem-

rég készült el az első 20 darab az úgynevezett nyeltoresz szerszámkészletből, amely, mint a neve is mutatja, egész készletet tartogat saját nyelében. Ugyancsak praktikus, kényelmes fogású szerszám az ívelt markolatú ágfűrész, melynek nyelét alumíniumból készítették.

A második negyedévben kerül sor a 0-sorozat gyártására, a műanyagtasakos szerszámkészletből; ebben csavarhúzókat, fogókat, kalapácsot, franciakuclót, pontozót, lyukaszt, vésőt találunk majd az autósok, motorosok. Ugyancsak hamarosan megkezdik a nyel nélküli csapaszegvágó gyártását is.

Újfejta szállítóelemlánc is készül a képzőművészgyárban. Nevezetessége a nagy térbeli hajlítathóság; háromdimenziós mozgásra képes, bizonyára felhívja majd magára a szakemberek figyelmét. Ez már csak azért is remélhető, mert a műszaki fejlesztési kiállításon ez képviseli a képzőművészgyáriakat.

SZEGEDI MŰVÉSZEK

Mentes József

Nem csoda, hogy az egyszerű emberek jellemét, problémáit képes a legletegebben elénk vetíteni: ő maga is egyszerű, csendes, póztalan — a hangos beszédétől gyakran visszhangzó színész-társalgóban és színész-öltözben feltűnő jelenség — hallgatagságával.

Pedig neki igazán volna mit mesélnie. Élete pusztá élményei — kitűnő nyersanyagként kínálkoznak egy nemzedék sorsát tükröző műhöz. Sopronkövesden született s élte át a gyerekkor eszméletétől napjait, ötgerekes földműves-napszamos család gyerekeként. Kicsi korától erősen vonzódott a zenéhez, mindenáron a zene területén szerette volna kibontani magából azt, amit közölni szeretett volna az emberekkel.

Nem sikerült. Zuhatagos, próbás évek sorjázta, Mentés Józsefnek egész rendalkalmi munkát végig kellett vállalnia, volt napszamos, csapos, szakács — végül a Horváth Árpád színésziskolájában kötött ki. Itt élte át a „fényes szellők” éveit, s a főiskolát követően — 1951-ben — Miskolcra szerződött. Ott másfél évig dolgozott, majd a minisztérium munkatársai a kibővített faluszínházba hívták, művészeti referensnek. A Néphadsereg Színházában eltöltött másfél esztendő után Szolnok következett; itt tűnt fel alakítása a Szegedről átlátogató rendezőnek, Horváth Jenőnek. Az ő biztatására jött a Szegedi Nemzeti Színházhoz 1956-ban, kerek tíz esztendője.

Páratlan jellemábrázoló képessége itt bomlott ki igazán: mindenekelőtt a „Stuart Mária” titkáraként remekelt... Póztalan, mégis szuggesztív eszközökkel formálta színre a szerencsétlenül járt figura tragédiáját: a kisemberét, akit a válságos helyzetben mindenki elhagy, sőt, igaztalanul megvádol... Aki Davisonként láthatta Ott a színpadon — s látó szemmel és értő füllel érzékelté jelenetét, annak nem volt nehéz szép jövőt jóslnia Mentésnek...

Jöttek is a nehéz feladatok egymás után. S hogy melyik szerepében volt a legjobb? A Postamesterben — az öreg Pjotr-ként, vagy az Ejjele menedékhelyben, mint Luka?... Ezt a szakemberek hívták eldönteni. A szegedi közönség mindmáig, mint Szejk páratlan adottságú életrekeltségét, emlegeti. Am nem felejtik a Fiúk, lányok, kutyák-béli fiatal srácot, s a Tanítónő elsőrangú tanító-figuráját sem.

A kiemelkedő színészi munkát méltóképp koszorozta a Jászai-díj — s a nem mindennapi népszerűség, az egyszerű emberek ragaszkodása és szeretete. Legutóbb a Botlár-ügy „brigádérosaként”, Hengeként láthattuk a szegedi színház mai atmoszférát érzékeltető színpadán. Keresetlenség, belülről-látás, intellektuális gondosság s érzelmű erőt jellemzik ezt az alakítást is.

Milyen jó lenne ezt a hivatásért rajongó, szerény, mégis határozott karakter-színészt minél gyakrabban

látni színpadunkon — egyre jelentősebb szerepekben!... Persze, sok a társadalmi-mozgalmi munkája, nagy az elfoglaltsága a színpadon túli világban is, de azért... a tehetségekkel nem árt olykor okosabban sáfárkodnunk. Nekünk lenne hasznunk belőle elsősorban — nem csupán nekik...

Gyöngyházfesték szintetikus anyagból

Szintetikus gyöngyházfesték tömeges gyártását kezdték meg a Szegedi Univerzális Ktsz vegyi üzemében. Ezt a gyöngyház utánzatú gombok, bizzuk, dísz tárgyak készítésénél használatos anyagot eddig részben importáltak, másrészt halpikkelyből állították elő a szegedi ktsz-ben.

Most már mindkettőnél előnyösebb, olcsóbb megoldást alkalmaznak: a szövetkezet szakembereinek szegedi egyetemi kutatókkal közösen kidolgozott találmánya alapján szintetikus úton állítják elő a finomkristályos, selymes fényű vegyületet. Ennek előállítási költsége alig egytizede a halpikkelyből kivont festékanyagénak, emellett ugyanolyan tetszetős. Felveszi a versenyt hasonló importanyagokkal is.

Az anyag alkalmazási területe a díszítésben szinte korlátlan. Felhasználhatja például a nyomda és papír- ipar, gyöngyházfényű papírokat, csomagolóanyagok készítésére, színezhető vele műbőr, vagy éppen gépkocsi- és motorkerékpár-zománc is.

A szegedi ktsz, meglevő speciális gépi berendezésével képes a jelenlegi mennyiségnek többszörösét, akár évi tíz tonnát is gyártani a gyöngyházpasztából. Ha csak a jelenleg tervezett mennyiséget készítik el, az is körülbelül egymillió forint értékű valutamegtakarítást jelent évente a népgazdaságnak.

Már külföldön is érdeklődnek az új cikk iránt, miután a külkereskedelem útján öt országba küldtek belőle mintát.